

TBMM gündemindeki Kamu İhale Yasası'nda Değişiklik Öngören Tasarı ile kamu ihale sisteminin serbestleştirilip, kuralsızlaştırılması amaçlanmaktadır...

TBMM GÜNDEMİNDEKİ KAMU İHALE YASA TASARISI İLE ÖNEMLİ HAK KAYIPLARINA YOL AÇILACAK

Tasarının yasallaşması ile mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin kamu denetimindeki fonksiyonu geriletilecek ve önemli hak kayıplarına yol açılacaktır. Aynı şekilde kamu düzeni ve kamu ihalelerine ilişkin yerleşik esaslar bozulacak, Kamu İhale Kurumu ve Kurulu zayıflatılacak, yeni yolsuzluk ve usulsüzlüklerin önü açılacak, haksız rekabet yaygınlaşacaktır.

Kamu alımlarında istenilen mal, hizmet ve yapıma ilişkin ödenen bedellerin kamu kaynakları ve esasen biz yurttaşlardan alınan vergilerle karşılandığı bilinmektedir. Dolayısıyla kamu hizmetlerinde kullanılacak mal, hizmet ve yapıma ilişkin işlerin gerçekleşme biçimi, yürütülüş süreci ve buna dönük harcamaların kamusal denetimi gereksindiği de açıktır.

Bu sürecin ne kadar sağlıklı yürüdüğü tartışması bir yana, TBMM'de görüşülmekte olan "Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın, öncelikle kamu kurumları ve TMMOB'den görüş alınmaksızın TBMM'ye sevk edilmesi anlamlıdır.

Tasarının resmi özetinde amaç şöyle ifade edilmiştir: "Tasarı ile 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun kabul edilmesinden bu yana Avrupa Birliği müktesebatında yapılan değişiklikler göz önüne alınarak, ihalelere yönelik yapılacak başvurulara ilişkin incelemelerin kısa süre içerisinde tamamlanmasını mümkün kılacak değişiklikler ile uygulamada yaşanan bazı sorunların çözümüne yönelik düzenlemelerin yapılması amaçlanmaktadır." Oysa Yasa Tasarısı ihalelerde kamu denetimini ortadan

kaldırma, Kamu İhale Kurumu ve Kurulu'nu zayıflatma, maddi çıkarlara konu etme; mühendis-mimarlar açısından önemli hak kayıplarına yol açma; ihalelere girecekler arasında haksız rekabete yol verme ve usulsüzlük ve yolsuzlukları artırıcı niteliktedir.

2002 yılında kabul edilen 4734 sayılı Kamu İhale Yasası sonrasında, 1999 yılında yaşanan depremlerin de etkisiyle yapılan bazı düzenlemelerle, mühendis ve mimarların yapım ihalelerine katılmaları olanaklı olabilmisti. Zira mühendis ve mimarların bu süreçte yer almaları, hizmetin bilimsel-teknik kalitesi, niteliği ve denetlenebilirliği açısından önem taşımaktadır.

Ancak görünen o ki, 1999 depremleri sonrası yapılan yasa değişikliği güncel bir göz boyama rolünü üstlenmiştir. Zira serbestleştirmenin her alanda yaygınlaştırılması adına, yasa kapsamına giren işler daraltılmakta, mühendislik ve mimarlığın dışlanmasına yönelinmektedir. Mevcut yasa tasarısı ile bu durum nihai anlamda yasalastırılmak istenmektedir.

Tasarıda öngörülen tüm kamu hizmetlerinin ihaleye çık-

rilması ile gerçekte kamu kuruluşlarındaki yeterli donanımına sahip nitelikli personelin devre dışı bırakılmasına yol açılacaktır. Bu düzenleme, belediyeler, bakanlıklar, karayolları, İller Bankası, DSİ vb. birçok kurumda çalışan teknik personelin bugüne dek üstlendiği projelerin piyasadaki yerli, yabancı firmalara yaptırılmasına yol açacak, böylece kendi personeline projeleri denetleme görevi dahi vermeyen yeni bir kamu ihale düzenine geçiş yapılacaktır.

Tasarı, kamu kurumlarında çalışan mühendis ve mimarların teknik yeterlilikleri yanı sıra serbest çalışan mühendis ve mimarları da dışlamaktadır. Böylelikle mühendis ve mimarların hakkı olan iş bitirme ve iş denetleme belgeleri sermaye çevreleri lehine düşürülmekte ve meslek mensuplarımızın yasal hakları ihlal edilmektedir. Oysa yasa kapsamında sayılan bütün yapım işleri ve danışmanlık hizmetleri birer mühendislik ve mimarlık hizmetidir. Diğer yandan Tasarı ile Kamu İhale Kurumu'nun (KİK) görev ve yetkileri kısıtlanmakta ve Kurul üyelerine, ihalelere yönelik bilimsel yayın ve ücretli ders verebilmeleri olanağı tanınarak, KİK kişisel, piyasa ve şirketler lehine maddi çıkarlara açık bir yapıya büründürülmektedir. Aynı şekilde vahim bir diğer yanlış da ihalelere ilişkin İdareye şikayet ve Kurul'a itirazın şikayet başvurularının caydırıcı hale getirilmesidir. Şikayet başvuru harçlarının yüksekliği, şikayet ve itirazı aşırı ölçüde sınırlayıcı niteliktedir.

Yine diğer yandan, Tasarı'nın birinci maddesinde 4734 sayılı Yasa'nın 3. maddesinde düzenlenen yasa kapsamı dışında kalan istisnalara yeni üç istisna daha eklenmiştir: TÜBİTAK tarafından yapılacak araştırma-geliştirme hizmet alımları; sağlık hizmeti sunan ve bu yasa kapsamında

bulunan idarelerin birbirlerinden yapacakları hizmet ve mal alımları; uluslararası veya ulusal amaçlı güvenlik, insani yardım gibi durumlarda yapılacak mal ve hizmet alımları kapsam dışı tutulmaktadır.

Yasa bir yandan tüm kamu hizmetlerini ihaleye açarken, diğer yandan 2002'den bu yana mal ve hizmet alımlarında istisnalar o kadar çoğaltılmıştır ki, yasa kapsamı dar bir çerçeveye sıkıştırılarak tamamen serbestleştirme operasyonuna maruz bırakılmıştır.

Özetle, mevcut Tasarı'nın yasallaşması halinde kamu ihale sistemi usulsüzlük, yolsuzluk, mühendislik-mimarlık kapsamında bilimsel-teknik kriterlerden yoksunluk ve piyasa lehine belirlenecek keyfiyetlerle ihalelerin istenilen kişi, firma ve gruplara verilmesi yoluyla kamu ihale düzeni tasfiye edilmiş olacaktır.

Üst Birliğimiz Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği-TMMOB, bağlı bütün Odalarının görüşlerini toplayarak, Tasarı'nın 14 maddesine (1, 2, 3, 5, 6, 7, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25. maddeler) ilişkin görüş oluşturmuştur. TBMM'de grubu bulunan bütün partiler ve milletvekillerini bu görüşleri dikkate almaya; ülke ve kamu çıkarları, kamu denetimi, maddi çıkarlardan bağımsız kurum/kurul işleyişi ve yüksek nitelikli bilimsel-teknik hizmeti ifade eden mühendislik-mimarlık çıkarlarını korumaya davet ediyoruz.

Emin KORAMAZ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

(17 Kasım 2008)

MMO Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber Çakar, Anadolu Ajansı'na yaptığı açıklamada, kış aylarının gelmesi nedeniyle binalarda baca temizliği yaptırılması konusunda uyardı...

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI UYARIYOR:

KIŞ AYLARINDA SIKÇA YAŞANAN SOBA, ŞOFBEN VE BACA GAZI ZEHİRLENMELERİNE DİKKAT!

Soba–baca ve şofben–baca bağlantısının yanlış yapılması, sobaların yanlış yakılması ve yanlış kullanımı, baca temizliğinin yaptırılmaması, bacalar ile soba ve şofben cihazlarının standartlara uygun olmaması veya yanlış montajdan dolayı özellikle alçak basınçlı–lodoslu havaların sık yaşandığı sonbahar ve kış aylarında karbonmonoksit zehirlenmeleri artmaktadır.

Son yıllarda soba ve baca kaynaklı karbonmonoksit zehirlenmeleri ve toplu ölümlerde ciddi artışlar gözlenmektedir. Soba–baca bağlantılı olaylar zehirlenmeden, şofben–baca bağlantılı ölümler ise zehirlenme ve boğulmadan kaynaklanmaktadır. Kokusuz, renksiz, tatsız bir gaz olan karbonmonoksit zehirlenmelerinin özellikle uykuda iken farkına varılmasının güçlüğü, bu zehirlenmeye karşı önlemlerde toplumun bilinçli olmasını ve aşağıdaki hususlara dikkat etmeyi gerektirmektedir.

Bacalarda Dikkat Edilecek Hususlar

- Tekniğine uygun imalatı, temizliği ve bakımı yapılmayan bacalar zehirlenme ve yangınlara neden olur. Baca temizliği, sonbahar ve kış aylarına girerken yaptırılmalı; kömür gibi fazla miktarda is bırakan yakıt kullanıldığı takdirde 2 ayda bir, sıvı ve gaz gibi diğer yakıtlar kullanıldığı takdirde 3 ayda bir temizlettirilmelidir.
- Bacalar standartlara uygun yaptırılmalı, baca gazlarının soğumasını azaltmak, baca tepmesini önlemek ve hava şartlarının etkisini azaltmak için bacalar mutlaka yalıtılmalı veya baca duvarı et kalınlığı en az 10 cm olmalıdır.
- Yangın emniyeti için bacalar çatının mahyasından en az 50–80 cm yükseklikte olmalıdır.
- İdeal yanma için etkili baca yüksekliği en az 3,5 m, en fazla 5 m olmalıdır.
- Bacalara yağmur suları, kuşlar, ağaç yaprakları vb. şeylerin girmesini engellemek için mutlaka baca başlığı kullanılmalıdır.

Her yıl binlerce insanımız soba, şofben ve bacalardan dolayı hidrokarbon içeren kömür ve doğal gaz kaynaklı karbonmonoksit zehirlenmesine maruz kalmaktadır.

- Rüzgârlı havalarda hava akışı yüksekten alçağa doğru gerçekleştiği için binanın çevresinde yüksek yapılar veya ağaç gibi engellerden dolayı sık sık meydana gelen baca tepmesini önlemek için bacaların en üst noktasının, çatının en üst noktasından 1 metre daha yüksek olması sağlanmalıdır.
- Bacalar yatak odalarından, merdiven sahanlığından, bina girişlerinden, havalandırma boşluklarından, çatı arasından, banyo ve tuvaletten geçirilmemelidir.

Kömürlü Sobalarda Dikkat Edilecek Hususlar

- Sobada eksik yanma sonucu oluşan karbonmonoksit gibi zararlı gazlar oda içine sızdığında zehirlenmelere neden olur. Soba alımında, sobaların TSE standartlarına uygunluğuna dikkat edilmelidir. Böylece sobanın ısı verimi de elde edilir.
- Yakıtın standartlara uygunluğu ve izin belgesi olmayan satıcılardan kömür alınmaması önem taşımaktadır.
- Soba aşırı doldurulmamalıdır. Aşırı doldurulan

sobanın duman yolu daralır ve soba içinde düzensiz ısı dağılımı olacağından baca çekişi zayıflar.

- İyi ısınmayan ve alttan yakılan kömür sobalarında karbonmonoksit zehirlenmesi riski artmaktadır. Soba tutuşturulurken yakıtın üstten yanması sağlanmalıdır. Böylece soba içinde ortaya çıkan zehirli gazlar yanarak sobayı terk ederler. Kömürü tutuşturmak için üzerine az miktarda kâğıt ya da karton ve bunların üzerine de kolay yanan çıra ve odun konulmalıdır.
- Sönmekte olan sobaya tutuşması güç yakıtların koyulmaması gerekir. Yakıt iyi olsa bile yavaş yavaş ilave edilmelidir. Soba yakıtla beslenirken, yeni atılan yakıtın üzerine kor halindeki yakıttan bir miktar konulması, sobadaki yakıtın sürekli olarak üstten yanmasını sağlar.
- Yatmadan önce sobaya kesinlikle yakıt koyulmamalıdır.
- Özellikle alçak basınçlı–İodoslu havalarda ölüm olayları artmaktadır. Bacalar standartlara uygun değilse alçak basınçlı havalarda soba yakılmamalıdır.
- Kullanılan her türlü ısıtma cihazının kalite belgesine haiz olup olmadığına, garantilerine ve garanti sürelerine dikkat edilmelidir.
- Alınacak cihazın kapasitesinin kullanılacak mekâna uygunluğu incelenerek karar verilmelidir.
- Binaların yangından korunması yönetmeliklerine mutlaka uyulmalıdır.

Şofben Kullanımında Dikkat Edilecek Hususlar

- Şofben mutlaka bacaya bağlanmalı, baca bağlantısı olmayan (bina aydınlığına vb. bağlı) şofben asla çalıştırılmamalıdır.
- Cihaz alırken, mümkünse cihaz çalışır halde görülmeye çalışılmalıdır. Alınan cihazın kalite belgesi ve garantilerine dikkat edilmelidir.
- Şofbenin monte edileceği mekân yeterli büyüklükte olmalıdır. Şofben mümkünse banyo yerine balkon veya başka bir mekâna takılmalıdır. Şofbenin montajı mutlaka yetkili servis tarafından yapılmalıdır.
- Şofben zehirlenmeleri genellikle gaz kaçaklarından değil, yeterli havalandırma yapılmayan yerlerde oksijen oranının düşmesi sonucunda karbonmonoksit oranının yükselmesiyle gerçekleştiği için şofbenin

kullanıldığı yere sürekli temiz hava girmesi sağlanmalıdır.

- Şofben bacası mümkünse müstakil baca olmalıdır. Eğer şönt baca kullanılacaksa, dairenize ait baca ana bacaya üst kattaki baca seviyesinden bağlanmalı ve baca mutlaka standartlara uygun olmalıdır.
- Tek kolonlu bacaya kesinlikle birden fazla bağlantı yapılmamalıdır.
- Şofbenin baca bağlantısı eğimli olmalıdır. Baca ile duvar arasında tam bir sızdırmazlık olmalıdır. Şofben borusu yatay mesafesi 2,5 m'den az olmalıdır ve baca bağlantısı zemine göre yüzde 3 eğimle yapılmalıdır.
- Eğer bacalı uygulamalar yapılacaksa cihaz için gerekli olan yanma havasının temini için banyo kapısı havalandırma menfezleri yapılmalıdır.
- Cihaz hermetik olsa dahi banyo kapısı havalandırma menfezleri gereklidir.
- Şofbende gaz kaçağı hissedildiğinde öncelikle gaz vanası ve tüp dedantörü kapatılmalı, elektrik düğmeleri açılıp kapatılmamalı, kibrit–çakmak gibi alev ve kıvılcım çıkartabilecek hiçbir işlem yapılmamalı, pencereler karşılıklı açılarak ortam havalandırılmalı, hızla gaz şirketi yetkilisi veya şofben servisi aranmalıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak, ölümlerin yaşanmaması için halkımızı yukarıda belirttiğimiz önlemleri almaya çağırıyoruz.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Ekber ÇAKAR

MMO'DAN BAŞBAKAN'A YANIT: “İKTİDARIN NOTERİ DEĞİLİZ!”

“Başbakan meslek odalarını eleştiriyor, ancak bilinmeli ki meslek odaları kentlere dair yanlış planların onay makamı değil, çağdaş yaşamın güvencesi olan kamusal kurumlardır”

AKP Genel Başkanı ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Pazar günü yerel seçim çalışmalarının startını verdiği partisinin İstişare ve Değerlendirme Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, meslek odalarının belediye çalışmalarını açtıkları davalarla engellediğinden yakınıp, rahatsızlığını dile getirmiştir.

Başbakan, basında çıkan haberlere göre şöyle konuşmuştur: “Modern şehirlerde katlı köprülül kavşak olmaz” diyorlar. Hâlâ bu sol zihniyet katlı köprülül kavşak fikrine karşı. (...) Yani bu işin içinden gelmesem ben de hakikaten yani doğru söylüyorlar diyeceğim. ‘Dünyada böyle şey yok’ diyorlar. Demek ki bunlar herhalde Rusya’ya gidip dolaşmamışlar. Moskova’ya bile gitseler orada var. ABD’ye git var. Tokyo’da bırak tek katlıyı, beş katlı yollar var. Niye? Ulaşım sıkıntısı var da onun için. Onu aşmak için bunu yapmış. Artık bunlar mimarinin literatürü içerisinde yerini aldı. Ama bunlar tabii inat olsun, ‘AK Parti belediyeciliği böyle bir şey mi yaptı, öyleyse bizim buna karşı olmamız lazım’. (...) ‘Efendim, ama işte Mimarlar Odası ne der? Mimarlar Odası’nın böyle bir derdi yok ki! Varsa başımız, gözümüz üstünde. Ama bir deseler bize ‘Ya şöyle, şöyle yapsanız çok güzel olacak.’ Aslında sivil toplum örgütlerinin yapması gereken bu değil mi? Bu.

Ama bunu yapmazlar. Tam aksine hemen Danıştay’a dava açarlar, bilmem nereye dava açarlar. Bunlar yapılmasın derler. Bir de belediyelerimiz bunlarla uğraşır. Yapılacak olan birçok şeyi şu anda yapamıyorsak inanın bu Odalar sebebiyle yapamıyoruz. Bunu da burada halkımın özellikle duymasını istiyorum. Yapamıyoruz. İstemiyorlar. Çünkü halka çok uzaklar ve her şeye yaklaşımları ideolojik.

‘Ülkem bir şey kazansın’. Yok böyle bir dertleri.”

Her şeyden önce, herkesin bilmesi gereken bir nokta bulunmaktadır: TMMOB ve bağlı Odaları keyfi yorumlara tabi ideolojik, siyasal organizasyonlar değildir. Odalarımız, tüm çalışmalarında meslek ve uzmanlık alanlarından hareketle bilim ve teknoloji referans alan, yasa ve yönetmelikleri bulunan birer kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Odalarımız, yanlış kentsel uygulamaları eleştirirken gerçekler ve doğruların dayanağını bilim ve teknolojinin öğretilerinden almaktadır. Mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütleri olan Odalar, toplumsal yaşamın biçimlenişine dair görüş, öneri ve çözümlerini tamamen bu temelde ve siyasal kaygı gözetmeksizin belirlerler. Başbakan’ın gerçekte bizlerle birlikte eleştirdiği Danıştay da esasen bu nedenle Odalarımızın yanlış uygulamalara karşı başvurularını dikkate almaktadır.

Diğer yandan Başbakan, Moskova, Tokyo, ABD katlı kavşak çalışmalarını örnek vermektedir. Oysa Paris katlı kavşak sistemi, Moskova katlı kavşak ve yol genişletme çalışmaları sistemi, Tokyo'da beş yıl içinde yapılacak kazılar, katlı kavşak ve yol genişletme çalışmaları sistemi, bu ülkelerdeki dev metro sistemlerinin bir parçasıdır.

Biz Meslek Odaları, Başbakan'ın iddia ettiği gibi, "Modern şehirlerde katlı köprülü kavşak olmaz" demiyoruz. Önermelerimiz Başbakan'ın dediği gibi sığ değil, çok kapsamlıdır. Örneğin Odamız, "Ulaşım ve Trafik Politikalarında Planlama Gerekliliği" başlıklı Oda Raporunda, tüm ulaşım modlarının tek bir taşıma zinciri oluşturacak şekilde entegre edilmesine yönelik kombine (seri, ekonomik, çevreci, güvenli ve hızlı) taşımacılığın esas alınmasını ve bütün ulaşım politikalarının ülke geneli ve yerel düzeyde birbirleri ile entegre ve bütünlüklü olarak planlanmasını, tarihsel, kültürel doku, çevre ve ekonomik boyutların dikkate alınmasını; kentsel ulaşım açısından ise kent merkezlerine trafik akışının caydırıcı hale getirilmesi ve kent içi ulaşımında toplu taşımacılık ve raylı sistemlerin tercih edilmesini savunmaktadır. Bu kapsamda elbette ki katlı kavşak, köprüler, alt-üst geçitler yapılabilir. Ancak AKP belediyciliği yanlış uygulamaları ifrada vardır. Kent merkezlerine otomobillerin girişini kolaylaştıran katlı kavşak, alt-üst geçit ve köprülerin inşası yoluyla motorlu taşıtların birkaç noktadan durmadan geçmelerini sağlayarak trafik sorununun çözüleceğini sanmak, gerçekte ulaşım ve trafik gerekliliklerini anlamaktan uzaktır. AKP belediyeleri bu politikaları ile petrole bağımlılığı ve otomotiv endüstrisinin çıkarlarını geliştirmiştir.

Kentin tüm sokaklarını birbiriyle kesişmeyecek şekilde katlı kavşaklarla donatmak ve yayaların tüm yaşantılarını alt ve üst geçitlerde sürdürmelerini önerecek kadar büyük yanlışların yapılmadığı bir çağda yaşıyoruz. Yayalara ve çevrede yaşayanlara olumsuz etkiler yaratacak katlı kavşakların çokluğu, kamu kaynaklarını ve kentsel mekânları savurganca tüketmekten başka bir anlamı yoktur.

Kentlerde ortaya çıkan ulaşım sorunlarını sadece trafik sı-

“Başbakan'ın örnek verdiği Moskova ve Tokyo katlı kavşak çalışmaları, AKP belediyciliğinin tersine gerçekte dev metro sistemlerinin bir parçasıdır”

kışıklığı boyutunda görmek ve bu sorunu birkaç katlı kavşak yapımı ile çözmeye çalışmak konuyla ilgili uzmanların ve bilim insanlarının yıllar önce terk ettiği bir çözümdür. Bugün Avrupa'nın birçok kentinde ve özellikle metropol kentlerde merkeze yönelen yollardaki taşıt trafiği yoğunluğunu kontrol edebilmek için var olan otopark alanları azaltılmakta ve kent merkezlerine artık katlı otopark ve katlı kavşak gibi sorunu göreceli olarak çözmeye yönelik yatırımlardan vazgeçilmekte, araçların kent merkezine yığılması önlenmektedir.

Gerçek şu ki, AKP'nin ve Başbakan'ın kendisine onay vermeyen herhangi bir kuruma, yasal süreçlerin belirlenmesine, hukukun güvenilirliğine, gıda, ulaşım, ısınma, kent planlaması gibi konularda bilimsel tespit ve önerilere tahammülü yoktur. Ancak biz meslek odaları, ülkemizin ve kentlerimizin kaynaklarının özelleştirilmesine, kamu yönetimi, imar, çevre, kültür ve turizmin rant alanlarına dönüştürülmesine karşı çıkmaya; gıda, su, elektrik, akar-yakıt, doğal gaz, ulaşım ve kentsel uygulamaların soygun kapısı olmamasına, belediyeler eliyle ruhsatsız inşaatlar yapılmasını durdurmaya devam edeceğiz.

Odamız ve Birliğimiz TMMOB, bu Hükümetten önce olduğu gibi, toplumsal yaşamın olması gereken normları içermesine dönük kalıcı çözümleri savunmada halkın yanında taraf olmaya bu Hükümet dönemi ve ondan sonra da devam edecek, tüm yanlış uygulamalar ve kentlerin tüketilmesinin karşısında olacak, ülkenin geleceğine sahip çıkacaktır.

Emin KORAMAZ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

(2 Aralık 2008)